

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 1 (182), styczeń 2012
ISSN 1730-5187

Laureaci konkursu
„Samorządowy Lider Zarządzania 2011
– usługi społeczne”

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

IV 19 grudnia 2011 r. w Senacie ogłoszono wyniki konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2011 – usługi społeczne”.

XI Podczas seminarium „Wspieranie rozwoju zatrudnienia i przedsiębiorczości w samorządach lokalnych”, które odbyło się w Poznaniu 5 grudnia 2011 r., pokazano, jak samorządy terytorialne z Polski, Łotwy, Litwy i Estonii wspomagają przedsiębiorczość. Spotkanie zorganizował Związek Miast Polskich oraz Łotewski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych.

KRONIKA KRAJOWA

VI Michał Boni, minister administracji i cyfryzacji, nowy współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego ze strony rządowej, po raz pierwszy prowadził obrady 30 listopada 2011 r. Zapowiedział sporo zmian w funkcjonowaniu, a także w traktowaniu Komisji przez rząd.

VIII O wyzwaniach organizacyjnych, logistycznych, ale przede wszystkim o tym, jak wykorzystać szansę, jaką daje miastom organizacja Euro 2012, rozmawiali uczestnicy konferencji „Bramy Kraju”, której siódma już edycja odbyła się 25 listopada 2011 r. w Centrum Olimpijskim w Warszawie. Patronat nad konferencją jak co roku, objął Związek Miast Polskich.

XII W trakcie Niderlandzkiego Seminarium „Gospodarka odpadami w praktyce”, które odbyło się 22 listopada 2011 r. w Poznaniu w ramach Międzynarodowego Kongresu Ochrony Środowiska Envicon zaprezentowano holenderską politykę w dziedzinie gospodarowania odpadami.

WSPÓŁPRACA JST Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

XIV Dąbrowa Górnicza to jedno z 26 miast uczestniczących w pracach Grupy Wymiany Doświadczeń gromadzącej reprezentacje miast. Grupa działa w ramach projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”.

Na okładce: Panorama Czechowic-Dziedzic. O mieście, które w minionym roku obchodziło 60-lecie nadania praw miejskich, piszemy na str. XIII.
Fot. Archiwum UM

Posiedzenia Zarządu ZMP w Warszawie

Ważne strategie

Podczas posiedzenia Zarządu ZMP w Warszawie 16 grudnia 2011 r. negatywnie zaopiniowano projekt rozporządzenia MF w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego oraz zmianę ustawy o systemie oświaty, która przesuwą o dwa lata obowiązek szkolny dla 6-latków.

W uzasadnieniu opinii dotyczącej ustawy o systemie oświaty podkreślono, że takie posunięcie jest wprowadzaniem w błąd społeczeństwa i czyni władzę samorządową, która zachęcała rodziców do posyłania do szkół sześciolatków wcześniej, niewiarygodną. Zaprotestowano wobec powtarzaniem często przez przedstawicieli MEN, stwierdzeniu, że winę za obecny stan rzeczy ponoszą samorządy, bowiem nie wszystkie przygotowały się na zmiany albo nie potrafiły przekonać do nich dyrektorów szkół. Trzeba zaznaczyć, że wiele JST zaangażowało się w promocję posyłania dzieci od 6. roku życia do szkoły. Dzięki takim działaniom np. w Aleksandrowie Łódzkim naukę w szkołach rozpoczęło 35–40% sześciolatków. Odłożenie tego obowiązku na dwa lata, np. dla Inowrocławia oznacza stratę 2,5 mln zł. Zwracano uwagę na to, że również kuratoria powinny zostać włączone w proces promocji obowiązku szkolnego dla 6-letnich dzieci poprzez wpływanie na zmianę mentalności i postaw nauczycieli.

Negatywną opinię otrzymał też projekt rozporządzenia MF w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego. Podkreślano niekonstytucyjność tego dokumentu i to, że powinien on mieć rangę ustawy, a nie rozporządzenia. Zdaniem samorządowców, nie różni się on niczym od poprzedniego, w sprawie którego wniosek o orzeczenie niezgodności z konstytucją zgłosił do TK Kraków.

Pozytywnie ustosunkowano się natomiast do prezydenckiego projektu zmiany ustawy – Prawo o zgromadzeniach, choć pojawiły się wątpliwości dotyczące tego, czy zaproponowane zapisy są zgodne z Konstytucją RP. Bez uwag przyjęto projekt nowelizacji ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz rozporządzenie MRR w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej

w ramach PO Innowacyjna Gospodarka 2007–2013.

We wstępnej dyskusji na temat trzech dokumentów – Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2020, Polska 2030, Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, zwracano uwagę, że to ważne projekty, które wymagają dokładnego przyjrzenia się wszystkim zapisom i zwrócenia się do miast członkowskich o opinie na ich temat. Jednym z ważnych postulatów, który powinien zostać w nich uwzględniony, jest umożliwienie miastom składania wniosków o uzyskanie statusu miasta na prawach powiatu, czyli realizacja hasła „Jedno miasto, jeden gospodarz”. W celach głównych należy dopisać rewitalizację, a w celach szczegółowych powinien być też dodany rozwój kultury fizycznej, sportu i profilaktyki.

W trakcie posiedzenia **Andrzej Porawski**, dyrektor Biura ZMP, przedstawił informację ze spotkania z Prezydentem RP w dniu 25 listopada 2011 r. w sprawie ustawy prezydenckiej o wzmacnianiu udziału mieszkańców w działaniach samorządu terytorialnego, o współdziałaniu gmin, powiatów i województw. Prezydent zapowiedział, że nie zrezygnuje w całości z zapisów dotyczących pierwszej części tej regulacji na temat wzmocnienia udziału mieszkańców, ale je poprawi zgodnie z oczekiwaniami środowiska samorządowego, aby nie powodowały one paraliżu pracy organów samorządów.

Członkowie Zarządu zapoznali się także z informacją o skutkach finansowych zmian ustawowych w latach 2007–2011 (przygotowanych do samorządowego projektu ustawy o dochodach JST). Biuro Związku dokonało przeglądu ustaw i rozporządzeń. Okazało się, iż tylko w połowie podjętych w tym czasie aktów prawnych znajduje się konkretny zapis dotyczący ubytku w dochodach JST. Wynosi on w sumie 3,1 mld zł. Ustalono, że pozostałe skutki trzeba będzie oszacować w oparciu o informacje z miast (ankieta)

Jednym z ważnych postulatów, który powinien zostać uwzględniony w strategiach rozwoju kraju na następne lata, jest umożliwienie miastom składania wniosków o uzyskanie statusu miasta na prawach powiatu.
Fot. J. Proniewicz

oraz oficjalne zwrócenie się do MF o określenie ubytku w dochodach JST w tych latach w związku z wprowadzeniem ulgi prorodzinnej i niższych stawek podatkowych. W sprawie samorządowego projektu nie ma wciąż potwierdzenia współpracy ze strony Unii Metropolii Polskich, Związku Powiatów Polskich i Związku Gmin Wiejskich RP.

Podczas posiedzenia w Warszawie członkowie Zarządu mieli możliwość zapoznania się z propozycjami współpracy, jakie zaoferowały Związkowi: Telewizja Polska i firma EURO TRUCK

Mobilne Strefy Kibica, Sekcja Dyrektorów Urzędów Pracy, Krajowa Reprezentacja SKO oraz Instytut Badań Przestrzeni Publicznej.

Projekt Telewizji Polskiej i firmy EURO TRUCK, który ma na celu zaktywizować mieszkańców podczas Euro 2012 oraz pokazać, jak bawi się cała Polska, wzbudził zainteresowanie prezydentów i burmistrzów. Polega on na zorganizowaniu stref kibica w miastach przy współpracy z partnerami. Korzyści dla miast to przede wszystkim: zorganizowanie imprezy miejskiej,

licencjonowane transmisje publiczne meczów, realizacja projektu objętego patronatem TVP, a także promocja miasta. Miasto musi zapewnić przestrzeń (nie mniej niż 500 m²), pozyskać niezbędne pozwolenia i zabezpieczyć imprezę zgodnie z ustawą o imprezach masowych. Euro Truck to ciężarówka, która przyjeżdża do miasta na jeden dzień i przywozi „strefę kibica” do rozłożenia. Taki dzień kosztuje 40 tys. zł netto. Związek objął swoim patronatem inicjatywę Euro Truck - członkowie ZMP będą mogli skorzystać z rabatu.

Zarząd ZMP w związku z propozycją współpracy z Sekcją Dyrektorów Urzędów Pracy postanowił utworzyć w ramach Komisji Polityki Społecznej ZMP podkomisję ds. rynku pracy, która ma być forum do współpracy dla miast na prawach powiatu z przedstawicielami PUP, np. w kwestii opiniowania dokumentów czy podejmowania inicjatyw dotyczących rozwiązań prawnych i systemowych ograniczających koszty. Ustalono ponadto, że raz na kwartał będą odbywały się robocze spotkania z Krajową Reprezentacją SKO, a dwumiesięcznik uruchamiany przez Instytut Badań Przestrzeni Publicznej uzyskał patronat ZMP.

JOANNA PRONIEWICZ

Poznań, 30 listopada 2011

Szanowni Państwo
Prezydenci, Burmistrzowie,
Przewodniczący Rad

Zwracam się do Państwa w imieniu Zarządu Związku o podjęcie w najbliższym czasie wzmoczonego wysiłku w formie udziału w zorganizowanej przez nas akcji **w obronie finansów miast, to znaczy w obronie rozwoju Polski lokalnej**. Począwszy od połowy 2007 r., zmiany ustawowe doprowadziły do znacznego osłabienia naszych budżetów, na co nałożyły się skutki kryzysu gospodarczego, ale na razie ich wpływ na sytuację w Polsce nie był jeszcze znaczący.

Ostatnio podjęto próby zmniejszenia deficytu finansów publicznych w Polsce – deficytu, który w znakomitej większości został spowodowany przez instytucje centralne (nasz udział w państwowym długu publicznym nie przekracza 7%). Niestety, podjęte decyzje, które dają dodatkowe środki budżetowi państwa, **dla samorządów oznaczają wyłącznie dodat-**

kowe koszty (wzrost VAT-u, akcyzy i składki rentowej).

Mimo podejmowanych prób nie podjęto z nami rzetelnej rozmowy na temat naszych finansów w kontekście naszych zadań, w tym wielu nowych, przekazanych w ostatnich latach bez środków na ich realizację. **Dlatego musimy zabrać w tej sprawie głos w sposób stanowczy. Nadchodzi czas szczególnej mobilizacji.**

Działania, jakie podejmujemy, obejmują:

1) opracowanie **samorządowego projektu ustawy** o zmianie ustawy o dochodach JST (wzrost udziału w PIT), do którego uzasadnieniem będzie podsumowanie skutków finansowych ustaw uchwalonych w latach 2007–2011; zamierzamy skierować go do sejmiku jako projekt obywatelski;

2) szerokie **wsparcie wniosków naszych miast do Trybunału Konstytucyjnego**, popartych przez Związek, dotyczących ustawowych ubytków w naszych finansach (wymienione dalej);

3) podjęcie **rozmów z posłami i senatorami**, w celu zaznajomienia ich z rzeczywistym

stanem naszych finansów, spowodowanym ustawami uchwalanymi bez ich uwzględnienia.

W najbliższych dniach wyślemy do wszystkich miast, w tym także nieczłonkowskich, projekty konkretnych działań w każdej z tych spraw. Wszystkie podejmowane działania będą wymagały Państwa aktywnego udziału. Decydujące będą najbliższe trzy, cztery miesiące. Nie możemy dłużej czekać, ponieważ **nikt nas nie zwolnił z odpowiedzialności** za nasze miasta i ich mieszkańców. W poczuciu tej odpowiedzialności musimy podjąć **wspólny wysiłek**, aby politycy, w swoich działaniach na szczeblu centralnym, przypomnieli sobie, że Polska składa się z miast, gmin, powiatów i województw, a ich decyzje muszą w równym stopniu uwzględniać to, co należy do kompetencji instytucji centralnych i to, co zdecentralizowane. Inwestycje publiczne, zapewniające rozwój Polski, w dwóch trzecich są realizowane przez samorządy, a tylko w jednej trzeciej przez instytucje centralne.

Z wyrazami szacunku

(-) Ryszard Grobelny
PREZES ZWIĄZKU

Konkurs „Samorządowy Lider Zarządzania 2011 – usługi społeczne”

Najlepsze przykłady na kryzys

Bielsko-Biała, Słupsk (w dwóch kategoriach), Toruń, Koszalin, Przasnysz, Płońsk, Jarocin, wśród gmin wiejskich – Lubicz, Długosiodło, a wśród powiatów – powiat gryfiński, elbląski oraz pільski to laureaci tegorocznej edycji konkursu, którego wyniki ogłoszono w Senacie RP w Warszawie podczas konferencji podsumowującej 19 grudnia 2011 r.

W spotkaniu wzięło udział ponad 100 reprezentantów miast, gmin i powiatów z całej Polski. Obok 13 laureatów, wyróżnienia otrzymały: Częstochowa, Katowice, Tczew, Żory, Elk, Rybnik, Bieliny, Prabuty i powiat bolesławiecki. Przyznano również wyróżnienia specjalne – „Lider wśród liderów 2011” za kompleksowe działania w usługach społecznych, które otrzymały Jarocin i Słupsk. Wręczono także listy pochwalne przedstawicielom powiatu pільskiego, biłgorajskiego oraz miastu Żory za podjęcie prób prywatyzacji zakładów opieki zdrowotnej.

Konkurs, którego poprzednie edycje były organizowane dzięki projektowi norweskiemu, jest obecnie kontynuowany w ramach realizowanego przez Związek Miast Polskich i Związkiem Powiatów Polskich i Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji projektu „Doskonalenie zarządzania usługami publicznymi i rozwojem w jednostkach samorządu lokalnego (gminach i powiatach)”, finansowanego z programu 2/POKL/5.2.1/2009 Wzmocnienie zarządzania w administracji samorządowej. Patro-

nat nad nim objął były wicemarszałek Senatu Marek Ziółkowski, a także Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

tem można zapewnić lepszą jakość usług dla mieszkańców.

– Słowa uczą, ale przykłady pociągają – na sentencję łacińską powołał się senator **Janusz Sepioł**, przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej. Jego zdaniem samorząd w Polsce był i jest wielkim innowatorem życia publicznego. Zwrócił uwagę, że trudno jest o innowacje w takich dziedzinach jak kultura, zdrowie czy pomoc społeczna. Wymagają one bowiem delikatności, wyobraźni i empatii, ponieważ ich celem jest człowiek.

Jarocin i Słupsk dołączyły do grona „Lider wśród liderów” za kompleksowe działania w usługach społecznych. W zeszłym roku tytuł ten otrzymały: Elbląg, Płońsk, Lesznowola i powiat poznański.
Fot. J. Proniewicz

Dyplomy wręczali i składali gratulacje przedstawiciele organizacji samorządowych oraz przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, senator Janusz Sepioł i sekretarz strony rządowej KWRiST, Adam Misiuwaniec. Na zdjęciu Robert Kaźmierczak, przewodniczący RM w Jarocinie odbiera dyplom laureata.

Fot. J. Proniewicz

Dyrektor Biura ZMP **Andrzej Porawski** przypomniał, że konkurs jest jednym z elementów projektu, na który składają się takie części jak: System Analiz Samorządowych, pozwalający na monitorowanie kosztów i jakości usług w miastach, Grupy Wymiany Doświadczeń w poszczególnych dziedzinach zarządzania usługami oraz szkolenia pracowników samorządowych. Wyraził też wdzięczność Senatowi za prosamorządowe nastawienie i pomoc w promowaniu dobrych praktyk podejmowanych przez samorządy. Dzięki organizowanemu cyklicznie konkursowi, który był zawsze wspierany przez Senat, uzupełniana jest systematycznie Baza Dobrych Praktyk, dostępna na stronie www.dobrepraktyki.pl, która zawiera najlepsze przykłady zarządzania usługami publicznymi w samorządzie. Znajduje się w niej ponad 300 opisów innowacyjnych i skutecznych działań samorządów. Te przykłady mogą być szczególnie potrzebne w okresie kryzysu, podkreślali organizatorzy konkursu, gdyż wiele z nich pokazuje, jak mniejszym kosz-

W 2011 roku dziedzinami konkursowymi były właśnie: kultura, oświata, ochrona zdrowia i pomoc społeczna. Do konkursu zgłoszono ogółem 93 praktyki. Najwięcej projektów dotyczyło pomocy społecznej. Ocenie poddano 48 wniosków w kategorii duże miasta, 21 zgłoszeń w kategorii powiaty, 14 w kategorii małe miasta i 10 w kategorii gminy wiejskie. W sumie do konkursu przystąpiły 53 JST. Po pięć projektów zgłosiły miasta: Bolesławiec, Elk i Żory.

Jury do finału konkursu zakwalifikowało 33 projekty najwyższej ocenione przez ekspertów, którzy uwzględniali następujące kryteria: innowacyjność wdrożonego rozwiązania pod kątem doboru celów (20% wagi oceny), skuteczność w podnoszeniu jakości obsługi (20% wagi oceny), efektywność kosztową (20% wagi oceny), integrację z systemem zarządzania strategicznego jednostką (25% wagi oceny) oraz replikowalność (15% wagi oceny). Szczególnie ważna w trakcie procesu oceny zgłoszonych projektów była praca

Ponad 100 przedstawicieli miast, gmin i powiatów z całej Polski zapoznano się z prezentacjami finalistów konkursu.
Fot. J. Proniewicz

ekspertów, którzy odbywali wizyty studyjne w JST i na miejscu dokonywali swego rodzaju wizji lokalnej.

Wśród finalistów znalazło się 15 projektów zgłoszonych przez duże miasta, 7 – przez małe miasta, 7 – przez powiaty, 4 – przez gminy wiejskie. Z dziedziny pomocy społecznej do finału dostało się – 11 projektów, z kultury – 10, z oświaty – 9, a z ochrony zdrowia – 3 (wszystkie zostały laureatami). Najwięcej projektów, które znalazły się w finale, miało miasto Słupsk – wszystkie 3 zgłoszone do konkursu.

JOANNA PRONIEWICZ

Laureaci, wyróżnieni i finaliści Konkursu Samorządowy Lider Zarządzania 2011 – usługi społeczne

Miasta na prawach powiatu

Pomoc społeczna

LAUREAT – BIELSKO-BIAŁA

Działania wspierające kierowane do rodzin wielodzietnych w ramach kompleksowego systemu wsparcia rodzin w Bielsku-Białej mające na celu promowanie modelu rodziny wielodzietnej

Wyróżnienia

CZĘSTOCHOWA: Asystent rodziny

KATOWICE: Miejska dżungla

TCZEW: Bank czasu – Bankiem Życzliwości

Finalista

Katowice: Modelowe rozwiązanie w zakresie współpracy ze społecznością lokalną na przykładzie realizowanego w Szopienicach Programu Centrum Aktywności Lokalnej

Kultura

LAUREAT – SŁUPSK

Spółeczna Pracownia Digitalizacji

Wyróżnienie

ŻORY: Biblioteka – jesteś na dobrej drodze, czyli marketing mix w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Żorach

Finaliści

Gdańsk: Karta do kultury

Słupsk: Nowoczesne czytelnictwo osób niewidomych

Elk: Organizacja edukacyjnej działalności artystycznej oraz działań kulturalnych dla dzieci i młodzieży w szkole artystycznej w Elku

Ochrona zdrowia

LAUREACI:

SŁUPSK – Realizacja pięciu programów profilaktycznych w ramach projektu „Zdrowie – Mama i Ja”

TORUŃ – Program edukacyjny z zakresu zdrowego stylu życia

Oświata

LAUREAT – KOSZALIN

Działania na rzecz podniesienia jakości oferty edukacyjnej w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych

Wyróżnienia

Elk: Nasze pasje

RYBNIK: Rybnicka edukacja niepełnosprawnych drogą do sukcesu

Miasta małe i średnie

Pomoc społeczna

LAUREAT – PRZASNYSZ

Przasnyska koalicja na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Finaliści

Dzierżonów: Zespół ds. usług opiekuńczych

Świdnik: Miejskie Centrum Profilaktyki i Miejskie Centrum Usług Socjalnych

Kultura

LAUREAT – PŁOŃSK

Partnerstwo w kulturze i oświacie na przykładzie projektu Płońskie zaduszki muzyczne „Pamięć za serce”

Finaliści

Jarocin: Biblioteka – Centrum Aktywności Lokalnej

Oświata

LAUREAT – JAROCIN

Jarocin – Kreatywna szkoła

Finalista

Aleksandrów Łódzki: Mała gmina – wielkie perspektywy! Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci z terenu gminy Aleksandrów Łódzki

Gminy wiejskie

Pomoc społeczna

LAUREAT – LUBICZ

PAL – jako pogęębiona diagnoza rodzinna i środowiskowa a dalsza droga rozwoju klientów GOPS w Lubiczu

Kultura

Wyróżnienie

BIELINY: Współpraca międzysektorowa na rzecz rozwoju aktywności społecznej, rozwoju lokalnego i wzmocnienia atrakcyjności turystycznej w oparciu o potencjał kulturowy gminy Bieliny i Gór Świętokrzyskich

Oświata

LAUREAT – DŁUGOSIÓDŁO

Ośrodki Przedszkolne – szansą na dobry start

Wyróżnienie

PRABUTY: Zmiana zasad funkcjonowania stołówek szkolnych prowadzonych przez miasto i gminę Prabuty

Powiaty

Pomoc społeczna

LAUREAT – POWIAT GRYFIŃSKI

Kompleksowy system opieki nad dzieckiem i rodziną w powiecie gryfińskim

Finalista

Powiat kielecki: Zajęcia rehabilitacji środowiskowej dla niepełnosprawnych mieszkańców powiatu kieleckiego

Kultura

LAUREAT – POWIAT ELBLĄSKI

Konkurs – Wiesz z inicjatywą

Finalista

Powiat bolesławiecki: Powiat bolesławiecki ratuje Teatr

Ochrona zdrowia

LAUREAT – POWIAT PILSKI

Modyfikowanie sposobu żywienia i aktywności fizycznej dzieci w wieku przedszkolnym oraz jego wpływ na stan odżywienia i sprawność fizyczną

Oświata

Wyróżnienie

POWIAT BOLESŁAWIECKI: Szkoła otwartych szans

Finalista

Powiat kielecki: Twoja aktywność szansą na lepszą pracę

Wyróżnienia dodatkowe

„Lider wśród Liderów 2011”

JAROCIN i SŁUPSK za kompleksowe działania w dziedzinach usług społecznych

Listy pochwalne

Powiat pilski, powiat biłgorajski i Żory za podjęcie prób prywatyzacji zakładów opieki zdrowotnej

Z Komisji Wspólnej...

Nadzieja na zmiany

Michał Boni, minister administracji i cyfryzacji, nowy współprzewodniczący Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego ze strony rządowej, po raz pierwszy prowadził obrady 30 listopada 2011 r.

Zapowiedział sporo zmian w funkcjonowaniu, a także w traktowaniu Komisji przez rząd – minister chce wzmocnienia jej pozycji. Przywrócenie sprawności i rzetelności konsultacji w ramach KWRiST jest jednym z głównych celów ministra Boniego. – *Na ogół konsultacje przebiegają sprawnie, a strona samorządowa jest słuchana z uwagą. Bywają jednak takie obszary, w których to słuchanie samorządowców jakby na chwilę zamiera. Z punktu widzenia procesu demokratycznego jest to zjawisko niedobre* – mówił nowy współprzewodniczący.

Lepsza prawda niż fikcja

Dobre wrażenie zrobiła zapowiedź ministra, że będzie ograniczał do minimum wejście w życie rozwiązań, na realizację których nie ma pieniędzy. – *Niekiedy lepiej powiedzieć wcześniej samemu sobie i obywatelom, że nie stać nas na jakieś rozwiązanie, niż umawiać się co do takiej gry, że schowamy na chwilę ocenę skutków regulacji gdzieś z boku, wprowadzimy rozwiązanie, a później okaże się, że brakuje przysłówiowych 760 milionów. Lepsza jest prawda niż fikcja* – podkreślił. Te słowa bardzo spodobały się samorządowcom, którzy do tej pory rzadko spotykali się z takim uczciwym postawieniem sprawy.

Forum dyskusji systemowych

Minister Boni ma nową wizję pracy Komisji, która ma być nie tylko miejscem bieżących konsultacji i opiniowania projektów, ale także forum poświęconym rozwiązaniom systemowym. – *Uważam Komisję Wspólną za miejsce, które ma jeszcze olbrzymie rezerwy, jeśli chodzi o wykorzystanie wszystkich swoich możliwości działań zapisanych w ustawie* – podkreślił Michał Boni. Oczekuje na listę takich spraw – sam zaproponował dyskusję o programach rozwojowych i wykorzy-

staniu środków unijnych, także w kontekście przyszłego programowania. Uważa też, że po kilkunastu latach działania samorządu powiatowego i wojewódzkiego potrzebna jest analiza i debata ustrojowa nad usprawnieniem ich funkcjonowania. Kolejne tematy do dyskusji to finanse samorządu, funkcjonowanie rynku pracy oraz oświata.

Aby poznać oczekiwania samorządowców w najbliższym czasie Boni zaprosi przedstawicieli każdej z korporacji na osobne spotkania, na których przekażą swoją listę najistotniejszych problemów do rozwiązania.

Samorządowcy z dużą uwagą wysłuchali pomysłów i propozycji nowego współprzewodniczącego, mając nadzieję na lepszą i dużo szerszą współpracę. Prezydent Krakowa **Jacek Majchrowski**, który z ramienia Związku Miast Polskich pełnił do końca 2011 roku funkcję współprzewodniczącego Komisji ze strony samorządowej, powiedział: – *Bardzo dobrze oceniam dzisiejsze posiedzenie Komisji Wspólnej i plany pana ministra Boniego. Zna samorząd i jego problemy i podchodzi do wszystkich rzeczy w sposób merytoryczny i kompleksowy. Jego zapowiedzi mają dużą szansę na realizację.*

Finanse, oświata i zdrowie

Wśród najważniejszych spraw do omówienia samorządowcy uznali kwestie finansowe, bo bez pieniędzy nie da się zrealizować żadnych zadań. **Ryszard Grobelny**, prezydent Poznania i prezes Związku Miast Polskich, podkreślił, że już cztery lata temu samorządowcy przekazywali analizy, z których wynikało, jak pogorszy się sytuacja finansowa JST w kolejnych latach. – *Nasze prognozy sprzed czterech lat dzisiaj sprawdzają się w pełni i jesteśmy przekonani, że te prognozy, które jesteśmy w stanie przedstawić w stosunku do lat 2013, 2014 czy 2015*

też się sprawdzą, jeśli nie podejmiemy oczywiście jakichś działań korygujących – mówił R. Grobelny. Zwrócił też uwagę na to, że wielokrotnie w ostatnich czterech latach nakładane były nowe zadania obligatoryjne na JST, bez przekazania pieniędzy, ale zaznaczył też, że nawet jeśli wpisane w ustawy zadania są fakultatywne, to wywołują one pewne oczekiwania społeczne i jeśli samorząd ich nie realizuje z braku środków, to rodzi to napięcia społeczne.

Jako przykłady bieżących spraw do przedyskutowania podał zapowiedziane przez premiera w exposé podwyższenie składki rentowej, które spowoduje istotny ubytek finansowy w sektorze samorządowym. – *Musi on zostać, naszym zdaniem, wyliczony i w jakiś sposób zrekompensowany. Nasza możliwość amortyzacji tak naprawdę w tej chwili już nie istnieje. Koledzy upoważnili mnie do sformułowania, że jeśli nie będzie rekompensaty, samorząd będzie bardzo wyraźnie protestował przeciwko temu rozwiązaniu* – przekazał prezydent Poznania. Drugą sprawą jest planowane zwiększenie akcyzy na paliwo, które podniesie koszt komunikacji zbiorowej w miastach, bez możliwości zamortyzowania go przez podniesienie cen biletów.

Samorządowcy wśród najpilniejszych spraw wymienili jeszcze finansowanie oświaty oraz ochrony zdrowia, w tym zwłaszcza kwestię przekształcania szpitali w spółki kapitałowe.

Realizacja zapowiedzi

Podczas drugiej, roboczej części posiedzenia, Komisja zaopiniowała 38 projektów aktów prawnych. Wśród nich największe kontrowersje wzbudziły rozporządzenia wykonawcze do ustawy o pomocy rodzinie i pieczy zastępczej. Jako że ustawa ta – według rachunków samorządowych ekspertów – zwiększy wydatki na opiekę społeczną o ponad 700 mln zł, samorządowcy odwołali się do słów ministra, że lepiej nie wprowadzać nowych zadań, na które nie ma pieniędzy. Minister M. Boni zaproponował, aby zorganizować spotkanie rządowo-samorządowego zespołu, który miałby przygotować sposób rozwiązania problemu. Zespół spotkał się już 1 grudnia i zarekomendował, aby rząd przez posłów

koalicji przygotował w błyskawicznym tempie (gdyż ustawa weszła w życie 1 stycznia 2012 r.) nowelizację ustawy, likwidującą zapisy generujące koszty w gminach i powiatach.

Praca bieżąca i systemowa

Grudniowe posiedzenie Komisji Wspólnej rozpoczęło się już według zapowiedzi ministra Michała Boniego od części systemowej. Ponieważ jeszcze nie została ustalona kolejność tematów zaproponowanych przez korporacje samorządowe, ministrowie przedstawili strategiczny projekt Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” oraz projekt strategii średniookresowej.

camy miało ustalić zarys tematyczny i problemowy zagadnień do omówienia, a wstępną dyskusję zaplanowano na zespole Komisji Wspólnej, by na posiedzeniu plenarnym Komisji przedstawić propozycje zmian, ewentualne różnice oraz listę dylematów. W kolejnych miesiącach przedmiotem debaty będą finanse, oświata, pomoc społeczna i programy unijne.

Projekty nie do zaakceptowania

Robocza część spotkania zawierała 50 projektów aktów prawnych. Samorządowcy negatywnie zaopiniowali propozycję podwyższenia składki rentowej po stronie pracodawców, gdyż znacznie

miejsca w przedszkolach dla młodszych dzieci, 3- i 4-latków. – *Przygotowywali się już dość długo do przyjęcia 6-latków do szkół. To jest bardzo skomplikowany system. W międzyczasie pojawił się obowiązek przygotowania szkolnego dla 5-latków. W roku 2011 działał błąd, tzn. 5-latek był objęty obowiązkowym przygotowaniem, a 6-latek jeszcze nie poszedł do szkoły i ten błąd powieli się na kolejne dwa lata, zanim dostaniemy bonus w postaci subwencji ogólnej na 6-latka* – tłumaczył powody wydania negatywnej opinii do projektu nowelizacji ustawy o systemie oświaty **Marek Olszewski**, przewodniczący Zespołu ds. Edukacji, Kultury i Sportu.

Projekt rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie klasyfikacji tytułów dłużnych również nie uzyskał akceptacji. Samorządowcy uważają, że rozporządzenie jest niekonstytucyjne i powinno być wyeliminowane z obiegu prawnego, przynajmniej do czasu wprowadzenia rozwiązania ustawowego w tej sprawie (w art. 216 Konstytucji RP jest zapis, że tego typu sprawy mają być zapisane w ustawach, a więc rozporządzenie jest aktem zbyt niskiej rangi).

Dyskusję wywołał projekt nowelizacji ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, który likwiduje zapis art. 174 jako niekonstytucyjny. Tymczasem na podstawie tego artykułu powiaty oraz miasta na prawach powiatu usuwają z dróg np. porzucone samochody i egzekwują od właścicieli opłatę za te czynności. Samorządowcy uważają, że zamiast wprowadzać dwuletnie *vacatio legis* do ustawy, należy opóźnić jej wprowadzenie w życie do czasu wypracowania nowego rozwiązania. Ostatecznie przyjęli, że projekt ustawy zostanie uzgodniony, z wyjątkiem art. 174, który powinien jak najszybciej zostać zmieniony.

Na zakończenie spotkania prezydent Krakowa Jacek Majchrowski, który z ramienia Związku Miast Polskich przez ostatnie dziewięć miesięcy współprzewodniczył obradom, podziękował wszystkim za współpracę i poinformował, że od stycznia 2012 roku funkcję tę obejmuje prezydent Lublina Krzysztof Żuk jako reprezentant Unii Metropolii Polskich.

HANNA HENDRYSIAK

Michał Boni, współprzewodniczący KWRiST ze strony rządowej, dziękuje za współpracę prezydentowi Krakowa Jackowi Majchrowskiemu i składa życzenia świąteczne. Fot. H. Hendrysiak

W tej części samorządowcy zapoznali się również ze stanem prac i realizacją programu „Pakt dla Kultury”. – *W tej chwili nie ma oczywiście czasu na dyskusję nad tymi projektami, ale liczymy na państwa wsparcie, otwartość i uwagi* – powiedział minister Boni, współautor strategii.

Plan debat

Członkowie Komisji Wspólnej przyjęli plan działań części „debatowej” na kolejne miesiące. Jacek Majchrowski, współprzewodniczący ze strony samorządowej zaproponował, by w styczniu odbyła się debata dotycząca ochrony zdrowia. Do 10 stycznia 2012 r. Ministerstwo Zdrowia wraz z samorządow-

powiększy ona wydatki sektora samorządowego, który jest największym pracodawcą w kraju. – *Mamy dzisiaj konkretny stan finansów sektora samorządowego, przez ostatnie pięć lat dołożone zadania przy znacznym obniżeniu dochodów własnych i ten wzrost wydatków na płace o 900 mln zł, jest niemożliwy do przyjęcia* – skomentował decyzję **Andrzej Porawski**, sekretarz strony samorządowej.

Również decyzja rządu o przedłużeniu możliwości nieposyłania 6-latków do szkoły do 2014 roku wzbudziła sprzeciw po stronie samorządowej. Przez ostatnie trzy lata gminy przygotowywały się do przyjęcia 6-latków do szkół, licząc też na to, że zyskają

Bramy kraju

Miasto po Euro

Milion kibiców i turystów zagranicznych w Polsce, transmisja na żywo do 170 krajów, blisko półtora miliona kibiców na stadionach w Polsce i na Ukrainie, wreszcie około 10 milionów widzów przed telewizorami – oto skala imprezy, jaka nas czeka za niespełna pół roku. O wyzwaniach organizacyjnych, logistycznych, ale przede wszystkim o tym, jak wykorzystać szansę, jaką daje miastom organizacja Euro 2012, rozmawiali uczestnicy konferencji „Bramy Kraju”, której siódma już edycja odbyła się 25 listopada 2011 r. w Centrum Olimpijskim w Warszawie. Patronat nad konferencją, zorganizowaną przez firmę AMS, jak co roku objął Związek Miast Polskich.

Prezes spółki PL.2012 **Marcin Herra** przekonywał, że Euro 2012 jest katalizatorem pozytywnych zmian w naszym kraju. Wyliczył tu przyspieszenie w realizacji ważnych dla mieszkańców Polski projektów infrastrukturalnych na 3-5 lat (mając na myśli nie tylko stadiony, ale przede wszystkim autostrady, dworce lotnicze i kolejowe, tory), wzmocnienie pozytywnego wizerunku Polski, zwiększenie kapitału społecznego poprzez aktywizację, inicjowanie i wspieranie pozytywnych zmian społecznych, wreszcie – polepszenie sprawności organizacyjnej i zarządzania poprzez zdobycie doświadczenia w organizacji wielkich imprez (a Euro to trzecia co do wielkości impreza sportowa na świecie!). Ogółem inwestycje związane z tą imprezą warte są około 20 mld euro, czyli 80 mld zł. Nasz kraj, o którym – jak wykazały badania – niewiele wiedzą mieszkańcy Europy, ma też szansę wykreować swój wizerunek, zainteresować sobą setki tysięcy kibiców futbolu i nie tylko ich. Według M. Herry

możemy też wiele zyskać na turystyce – podczas samego turnieju prawie 770 mln zł, a w kolejnych latach aż do 2020 roku – aż do 4,2 mld zł. – *Euro nie jest celem, ale początkiem drogi* – uważa prezes Herra.

Efekt białych słoni

Wiele razy podczas konferencji padało ostrzeżenie, że należy działać tak, aby uniknąć „efektu białych słoni”. Powiedzenie to oznacza problemy z wykorzystaniem i utrzymaniem kosztownych inwestycji (np. budowy stadionów na kilkadziesiąt tysięcy osób) podejmowanych na potrzeby konkretnej, ograniczonej w czasie imprezy. Powiedzenie to, dla nas dość egzotyczne, wzięło się z Tajlandii, gdzie władca, obdarowując poddanego białym słoniem, uważanym w tym kraju za świętość, nakładał na niego poważne obowiązki i ogromne koszty związane z utrzymaniem zwierzęcia, którego nie można się było pozbyć. W Polsce efekt białych słoni może dotyczyć przede wszystkim stadionów, które są budowa-

ne za ogromne pieniądze i ogromne pieniądze trzeba będzie wydać na ich utrzymanie. – *Wyniki finansowe firm zarządzających stadionami nie wystarczają na zwrot poniesionych nakładów. W związku z tym trudno traktować budowę stadionów w Polsce jako inwestycje nastawione na osiągnięcie zysków* – uważa **Rafał Jaroszewski**, z firmy konsultingowej Ernst&Young. Aby nie dokładać zbyt dużo, trzeba wykorzystywać je na różne sposoby, przy czym imprezy sportowe nie są tu wcale jedyne ani najważniejsze.

„Kino, kawiarnia i spacer...”

Jako przykład dobrego wykorzystania możliwości stadionu podał Jaroszewski „Allianz Arenę” w Monachium, na której rocznie odbywa się blisko 700 imprez: konferencji, spotkań czy koncertów. Średnio każdego roku organizowane są tam dwie imprezy dziennie! Również polskie stadiony muszą tak działać, aby mogły się na nich, poza meczami, odbywać kongresy, wystawy, imprezy korporacyjne czy biznesowe. Koszty utrzymania mogą się też zmniejszać dzięki funkcjonowaniu tam restauracji, pubów, klubów fitness, sklepów, a nawet muzeów. – *Odpowiednio wprowadzone do przestrzeni miejskiej stadiony mogą się stać nowym ośrodkiem życia miejskiego i rekreacji* – mówił Jaroszewski. Mogą w pobliżu powstać centra handlowe, kina czy hotele, dzięki czemu ożywi się cały kwartał dzielnicy. Przykładem tak zaaranżowanej przestrzeni jest stadion ArenA w holenderskim Amsterdamie, który powstał w ramach rewitalizacji zaniedbanej przez lata dzielnicy Bijlmermeer. Inwestycja realizowana w latach 90. XX w. zmieniła oblicze dzielnicy: oprócz stadionu, przy pobliskim bulwarze powstały nowe centra handlowe, restauracje i kina. Dużym atutem tej lokalizacji jest łatwy dojazd samochodem (który jest gdzie zaparkować) i komunikacją miejską.

Gdańsk – zdążyć na czas

Również polskie miasta myślą o wykorzystaniu stadionów po Euro – prezydent Gdańska powołał specjalne konsorcjum zarządzające stadionem, które będzie dbać o jego utrzymanie i zapewnienie bezpieczeństwa finansowego. W planach są już koncerty, sympozja i konferencje. Dodatkowo corocznie wpłacą do kasy miasta 2 mln zł oraz 5% wypracowanego zysku. Miasto

Marcin Herra, prezes PL.2012 przedstawił, co jeszcze zostało do zrobienia „200 dni przed startem Euro 2012”.

„Jak nie przegrać Euro 2012?” O doświadczeniach innych państw i jakie z nich płyną wnioski dla Polski mówił dr Jakub Borowski, główny ekonomista Kredyt Banku, współautor raportu o wpływie Euro 2012 na gospodarkę Polski.

Fot. 2 x H. Hendrysiak

zastrzegło sobie, że to zarządca w całości ponosi koszty utrzymania obiektu.

Nie tylko stadion, lecz także inwestycje infrastrukturalne będą najważniejszym polskim „dziedzictwem” Euro w czterech polskich miastach – organizatorach, jak przekonywał **Michał Brandt**, rzecznik gdańskiego projektu Euro 2012. W samym Gdańsku ich koszt przekroczy 1 mld euro. Gorączkowe prace trwają w Gdańsku, Poznaniu, Wrocławiu i Warszawie. Powstają obwodnice i remontuje się główne arterie miejskie, łączące dworce kolejowe i lotniska ze stadionami, aby jak najbardziej usprawnić transport. Gdańskim przykładem jest Trasa Sikorskiego, łącząca obwodnicę południową z portem, stadionem oraz północnymi dzielnicami miasta, która jest jednocześnie trasą z najdłuższym tunelem pod rzeką, i która udrożni ruch samochodowy w tej części miasta. Miasta kupują nowe tramwaje i ekologiczne, klimatyzowane autobusy, przystosowane do potrzeb ludzi niepełnosprawnych. Nie ze wszystkim uda się zdążyć na czas, ale i tak decyzja UEFA o przyznaniu Polsce Euro przyspieszyła podjęcie wielu decyzji modernizacyjnych.

Igrzyska sportowe stały się też impulsem do rozwoju bazy noclegowej i treningowej. W samym tylko Gdańsku w 2008 roku istniało 147 obiektów noclegowych. Dziś jest ich już 189, przy czym liczba hoteli kategorizowanych wzrosła z 19 do 30, a trwa budowa trzech kolejnych.

Zysk w skali kraju

Dzięki przygotowaniom do Euro wzrosła produkcja, zatrudnienie i konsumpcja, a więc można powiedzieć, że

dzięki temu nie odczuliśmy tak bolesnie skutków światowego kryzysu gospodarczego – przekonywał **dr Jakub Borowski**, główny ekonomista Kredyt Banku, współautor raportu o wpływie Euro 2012 na gospodarkę Polski. Inwestycje na turniej finansujemy głównie ze środków UE, więc z tego powodu nie zwiększamy znacznie długu publicznego. Bez Euro nie wykorzystalibyśmy wielu z tych funduszy. Z kolei zagranicznym inwestorom bardziej przeszkadza słaba jakość polskich dróg niż np. niski poziom edukacji, dzięki Euro znikają więc bariery rozwoju gospodarczego.

Liczą się ludzie

Dużą uwagę przywiązują wszyscy organizatorzy turnieju do angażowania lokalnych społeczności w różne inicjatywy, często luźno związane z Euro. Poznaniacy np. chcą wykorzystać ogromny potencjał pozytywnych emocji, jakie wywołuje organizacja Euro i przy okazji przygotowań do tego wydarzenia zaproponowali mieszkańcom kilka akcji społecznych, np. „Krewniacy Euro” – akcję oddawania krwi, w której wzięło udział prawie 2 tysiące osób, blisko 550 osób wpisało się do banku dawców szpiku i 2600 wypełniło kartę ze zgodą na transplantację.

W Poznaniu działa też „Rada Ambasadorów” Euro 2012, której 9 członków – znanych z publicznej działalności osób – realizuje projekty promujące turniej piłki nożnej, a przy okazji aktywizuje mieszkańców miasta. Są wśród nich: znana aktorka Katarzyna Bujakiewicz, piłkarz Bartosz Bosacki, dominikanin, ojciec Jan Góra, reżyser Andrzej Maleszka czy była premier

Hanna Suchocka. O ich działalności opowiadał **Michał Prymas** z poznańskiego urzędu miejskiego. A dzieje się dużo: organizowane są pikniki i dni otwarte na stadionie podczas różnych etapów jego budowy, powstała makietka stadionu dla niewidomych, zlicytowano zdjęcia dokumentujące pracę robotników budujących stadion, dzięki czemu powstało boisko przy domu dziecka, rozdano też 52 tysiące kamizelek obłaskowych, które magistrat i „Wia-ra Lecha” rozdali przedszkolakom. – W tych akcjach uczestniczyły tłumy. To potencjał do zagospodarowania, by po Euro nie została nam tylko infrastruktura, ale też kapitał społeczny, solidarność i tolerancja – argumentował M. Prymas.

Sport to nie wszystko

Nie tylko miasta-gospodarze mistrzostw myślą o tym, by po Euro zostały inicjatywy społeczne. Na ciekawy pomysł promowania jednocześnie piłki nożnej, tolerancji i otwartości na świat wpadli członkowie krakowskiej Grupy Eskadra, którzy zorganizowali rajd przez trzy kontynenty: z RPA, gdzie odbyły się w 2010 roku mistrzostwa świata w piłce nożnej – do Polski i na Ukrainę, które gościć będą mistrzostwa Europy. Tak opowiadał o idei **Mateusz Zmysłony**, szef Eskadry: – Czarno-biała piłka łączy ludzi niezależnie od tego, jak wyglądają i gdzie żyją. Podajemy ją z finału mistrzostw świata w piłce nożnej w Afryce prosto na otwarcie mistrzostw Europy w Polsce i na Ukrainie. Piłkę podajemy mieszkańcom 20 krajów na trasie 22 tysięcy kilometrów. Gramy mecze z dziećmi, rozdajemy 1000 czarnobiałych pakietów GloBall, bawimy się razem z ludźmi na 30 GloBall’nych piknikach, promując aktywnie ideę otwarcia nowego rozdziału we wspólnej historii.

Dzięki takim działaniom, angażującym mieszkańców, po Euro pozostaną nam nie tylko stadiony i drogi, ale także ludzie chcący angażować się w sprawy społeczne. Infrastrukturą nie zaimponujemy gościom, ale możemy – gościnnością, otwartością, profesjonalizmem obsługi, dbaniem o ich bezpieczeństwo. Im mniej o nas wiedzą w świecie, tym łatwiej jest pozytywnie zaskoczyć. I miejmy nadzieję, że uda się to osiągnąć na Euro – piłka kolejny raz połączy ludzi różnych krajów, kultur i języków, a Polska dzięki Euro wzmocni swój wizerunek.

HANNA HENDRYSIAK

Pierwszy w Polsce „sąd obywatelski”

Konsultacje po poznańsku

13 grudnia 2011 r. w Urzędzie Miasta Poznania odbyło się spotkanie konsultacyjne oparte na technice „sądu obywatelskiego”. To pierwsza tego typu nowatorska technika konsultacyjna, którą zastosowano w Polsce. Zakłada ona wydanie „werdyktu” o charakterze rekomendacji przez bezstronnych „ławników” w sprawie dzielącej społeczność lokalną po wysłuchaniu stron.

Przedmiotem rozstrzygnięcia poznańskiego „sądu” był fragment ulicy, która biegnie wzdłuż osiedla mieszkaniowego i jednocześnie sąsiaduje z cennym przyrodniczo obszarem, który jest miejscem wypoczynku

i rekreacji wielu poznaniaków. Dyskutowane były dwa sporne warianty charakteru ulicy: zachowujący jej przejezdnosc oraz zamykający ją na dyskutowanym odcinku, z przeznaczeniem na deptak pieszo-rowerowy.

Czym jest „sąd obywatelski”?

Technika „sądu obywatelskiego” wymaga zaangażowania niewielkiej liczby obywateli (12–16 osób). Nie są oni ani ekspertami, ani osobami bezpośrednio zaangażowanymi w sprawę. Pracują na zasadach zbliżonych do tych, które obowiązują w przypadku pracy sędziów przysięgłych – rozpatrują sprawę i wydają werdykt. Werdykt stanowi rekomendację dla władzy lokalnej. „Ławnicy” uzyskują materiały opisujące różne sposoby rozwiązania danego zagadnienia, mogą też wysłuchiwać stron i świadków. Sędziowie nie muszą dążyć do formalnego konsensusu, w sposób naturalny może dochodzić do ściągania się (a często zbliżania) poglądów. Metoda ta nie polega na przekazaniu decyzji w ręce obywateli, ale raczej na wspieraniu decyzji podejmowanych przez władze.

W trakcie debaty swoje stanowiska przedstawiły strony mieszkańców, Rady Osiedla Umultowo, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza oraz Towarzystwa Miłośników Przyrody Salamandra. Po prezentacjach padały pytania ze strony ławników. Dotyczyły one m.in. kwestii stanu bezpieczeństwa na obecnej ul. Umultowskiej, możliwości wprowadzenia na niej spowalniaczy czy ruchu autokarowego obsługującego Campus Uniwersytecki.

W efekcie dyskusji ławnicy stosunkiem głosów 10 do 5 opowiedzieli się za wariantem traktującym odcinek ul. Umultowskiej jako ciąg pieszo-rowerowy.

– Jestem zadowolony z nowej formy konsultacji. Pokazuje ona, że o ważnych lokalnie problemach można dyskutować w sposób racjonalny, pozbawiony negatywnych emocji – powiedział podsumowując „sąd obywatelski” prezydent Ryszard Grobelny.

Werdykt „sądu obywatelskiego” stanowi rekomendację dla prezydenta Poznania, radnych oraz Miejskiej Pracowni Urbanistycznej w sprawie wyboru optymalnego rozwiązania.

Na podstawie www.city.poznan.pl

Polskie miasta w nowym projekcie

Planowanie w sieci

W styczniu 2012 r. rozpoczyna się nowy projekt „Proces planowania sieci tematycznych (PLANET)”, współrealizowany przez Związek Miast Polskich. Realizatorami i partnerami przedsięwzięcia jest pięć stowarzyszeń samorządowych z Włoch, Szwecji, Hiszpanii, Chorwacji i Polski.

Inicjatywa otrzymała dofinansowanie ze środków programu Europa dla Obywateli. Projekt powstał z potrzeby doskonalenia umiejętności planowania wśród władz lokalnych, zainteresowanych przygotowaniem projektów sieci tematycznych w ramach programu Europa dla Obywateli.

Urzednicy reprezentujący gminy z pięciu krajów (35 osób) wezmą udział w trzech seminariach szkoleniowych, które dotyczyć będą metodologii zarządzania cyklem projektowym (PCM) z naciskiem na początkowe fazy: programowanie indykacyjne, identyfikacja (określenie) i sformułowanie (opracowanie). Uczestnicy seminariów poznają krok po kroku

skutki zarządzania, związane z każdą fazą oraz konkretne warunki niezbędne do skutecznego i wspólnego zaplanowania oraz sformułowania projektu. Prace odbywać się będą w pięciu wybranych przez miasta grupach tematycznych:

- lokalne strategie rozwoju obszarów wiejskich (promowanie lokalnych produktów, strategie rozwoju oparte na turystyce, wspieranie przedsiębiorczości wśród rolników),
- lokalne strategie rozwoju obszarów miejskich (zatrudnienie, nowe umiejętności na potrzeby nowych zawodów),
- polityka kulturalna jako siła napędowa rozwoju lokalnego (planowanie i rea-

lizacja polityki kulturalnej na szczeblu lokalnym, wsparcie sektorów i środowisk twórczych),

- strategii gospodarowania odpadami (procesy i koncepcje gospodarowania odpadami, kampanie uświadamiające skierowane do społeczeństwa, innowacyjne wykorzystanie odpadów),
- aktywne starzenie się (kwestie związane z dłuższym czasem pracy, zdrowy styl życia, aktywne uczestnictwo osób starszych w życiu społecznym poprzez wolontariat).

Projekt zakłada doskonalenie umiejętności urzędników w zakresie planowania strategicznego we współpracy z partnerami, a także przekazanie gminom uczestniczącym w projekcie wspólnej metodologii planowania wysokiej jakości projektów oraz stworzenie płaszczyzny do budowy sieci wzajemnych kontaktów i współpracy na wielu szczeblach instytucjonalnych.

Zgłoszenia do udziału w projekcie nadesłało 20 polskich miast, w styczniu ogłoszona zostanie lista wybranych uczestników PLANET.

**KATARZYNA PACZYŃSKA
ALICJA STACHOWIAK**

Samorządy wspierają przedsiębiorczość

Instrumenty i instytucje

Podczas seminarium „Wspieranie rozwoju zatrudnienia i przedsiębiorczości w samorządach lokalnych”, które odbyło się w Poznaniu 5 grudnia 2011 r., pokazano, jak samorządy terytorialne z Polski, Łotwy, Litwy i Estonii wspomagają przedsiębiorczość.

Spotkanie zorganizował Związek Miast Polskich oraz Łotewski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych w ramach projektu „Sąsiedzi”, finansowanego przez KE z programu Europa dla Obywateli. Celem tej inicjatywy jest wymiana doświadczeń i próba odpowiedzi na pytanie: jak radzić sobie ze spowolnieniem gospodarczym.

Samorządy polskie podejmują od lat różne działania wspierające rozwój przedsiębiorczości na swoim terenie, takie jak ulgi podatkowe, lokalne fundusze poręczeń kredytowych, wyznaczanie w planach zagospodarowania przestrzennego stref aktywności gospodarczej, prowadzenie określonej polityki czynszowej dotyczącej lokali użytkowych czy powoływanie różnych instytucji.

Działalność Poznańskiego Ośrodka Wspierania Przedsiębiorczości (POWP), który od 1993 roku świadczy bezpłatne usługi doradczo-szkoleniowe nie tylko dla osób bezrobotnych, ale też mikro- i małych przedsiębiorstw, przedstawiła **Lidia Garczyńska-Szymkowiak** z POWP. Ośrodek został powołany na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Wojewódzkim Urzędem Pracy a miastem Poznań. Następnie zarządzanie Ośrodkiem przekazano Dyrektorowi Powiatowego Urzędu Pracy w Poznaniu i wpisano go w strukturę organizacyjną Urzędu. POWP mieści się na innej ulicy i w innej dzielnicy niż PUP. Misją Ośrodka jest aktywne wpływanie na rozwój gospodarczy aglomeracji poznańskiej oraz wzrost zatrudnienia na lokalnym rynku pracy. Najważniejszą cechą tej instytucji jest otwarta formuła – tutaj może się zgłosić każdy i skorzystać z porad m.in. zewnętrznych specjalistów zajmujących się biznesem. POWP prowadzi czytelnię, która oferuje dostęp do prasy biznesowej, Klub Mikroprzedsiębiorców (skupiający osoby, które założyły własne firmy dzięki wsparciu PUP), otwarte pośrednictwo pracy JobButik, szkolenia (np. Pierwszy krok w biznesie), warsztaty, udziela pomocy (np. przy tworzeniu biznesplanu), zajmuje się edukacją. Aby zapewnić kompleksową obsługę przedsiębiorców, Ośrodek od wielu lat współpracuje z instytucjami, których przedstawiciele

pełnią w nim regularne dyżury, takimi jak: ZUS, Urzędy Skarbowe czy PIP.

W Dzierżoniowie nie ma jeszcze takiej instytucji jak w Poznaniu, ale to tylko kwestia czasu, jak zapewniała **Wanda Ostrowska**, zastępca burmistrza miasta. To 34-tysięczne miasto, realizuje zapisy strategii rozwoju miasta dotyczące tworzenia klimatu dla biznesu, takie jak: wspieranie mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, tworzenie warunków dla rozwoju nowych inwestycji, rozwój współpracy pomiędzy administracją publiczną a przedsiębiorcami oraz instytucjami popularyzującymi przedsiębiorczość oraz propagowanie podstaw innowacyjnych. Od 1996 roku w mieście działa Dzierżoniowski Centrum Biznesu (19 firm po trzyletnim okresie inkubacji prowadzi samodzielnie działalność), od 2003 roku – Dzierżoniowski Inkubator Przedsiębiorczości (12 firm po pięcioletniej inkubacji prowadzi działalność) oraz Fundusz Poręczeń Kredytowych (129 poręczeń na kwotę

ok. 1 mln euro, 27 nowych firm, 180 miejsc pracy), Społeczna Rada Przedsiębiorców, Gminne Centrum Informacji. Miasto prowadzi specjalne programy edukacyjne w szkołach i organizuje targi – Dzierżoniowskie Prezentacje, podczas których nadawany jest tytuł Smoka Biznesu.

W Bydgoszczy natomiast podpisano w 2004 roku Bydgoski Pakt na rzecz Zatrudnienia, który łączy działania 31 podmiotów z różnych branż – polityki, edukacji i biznesu. Rezultatem podpisania tego dokumentu jest utworzenie Centrum Pracy i Przedsiębiorczości, które mieści się na terenie Wyspy Młyńskiej i oferuje szeroki wachlarz usług dla osób bezrobotnych, pra-

cujących i przedsiębiorców nie tylko z sektora małych i średnich firm. W ramach CPIP funkcjonuje m.in. Samorządowy Klub Pracy, Bydgoski Klaster Przemysłowy, Punkt Wspierania Samozatrudnienia, Zespół Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości UMB, Kujawsko-Pomorski Związek Pracodawców i Przedsiębiorców.

Swoje doświadczenia pokazali również reprezentanci Łotwy, Litwy i Estonii. Przedstawiciel 27-tysięcznego miasta Valmiera na Łotwie **Edgars Rantins** mówił, że w jego mieście od 2008 roku do dzisiaj bezrobocie zwiększyło się ponadtrzykrotnie. Zwracał uwagę, że ulgi i zwolnienia (o 25% można zmniejszyć podatek od nieruchomości), jakie stosują łotewskie samorządy, to tylko pośrednie instrumenty, które mogą wspierać rozwój lokalny. W mieście od 2004 roku działa przy burmistrzu Rada Przedsiębiorców oraz Centrum Biznesu i Innowacji

Edyta Wiwatowska z Zespołu Obsługi Inwestora i Przedsiębiorczości UM w Bydgoszczy przedstawiła ciekawy pomysł edukacji dla rodziców, którzy mogą się przekonać podczas specjalnych spotkań w szkole, na czym polega konkretny zawód (film pokazujący praktyki uczniów w zakładach pracy). Fot. J. Proniewicz

(w 2010 r. – 38 firm, 89 miejsc pracy, obroty – 2 mln euro). W Kretyndzie na Litwie samorząd lokalny udziela również ulg podatkowych, prowadzi działania konsultacyjne i zapewnia bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorców (zwrot kosztu utworzenia nowego miejsca pracy). **Kaimo Käärman-Liive** ze Związku Miast Estońskich opowiedział z kolei o projekcie tworzenia miejsc pracy socjalnej (np. asystenci transportu) w Tallinnie oraz Klubach Pracy (rękodzielnictwo). Obie te inicjatywy mają na celu wyrobienie w bezrobotnych nawyku pracy.

JOANNA PRONIEWICZ

Gospodarka odpadami w Holandii

Ważna ekonomia skali

Około 1990 roku Holandia stanęła wobec problemu rosnącej ilości odpadów. Od tego czasu dokonał się ogromny postęp, szczególnie dzięki wyższym standardom gospodarki odpadami i ich przetwarzania. Wynik w 2010 roku jest imponujący – ok. 80% odpadów zostało poddanych recyklingowi, a 16% zostało spalonych.

Holandia jest obecnie jednym z krajów na świecie, które najlepiej radzą sobie z problemem zarządzania odpadami.

Droga do sukcesu

W drugiej połowie lat 70. ubiegłego wieku zarządzanie zostało formalnie umieszczone w holenderskiej agendzie administracyjnej. W latach 90. gospodarka odpadami z nieefektywnej akcji na małą skalę, organizowaną regionalnie, przeszła transformację i dzisiaj jest profesjonalnym oraz zorientowanym międzynarodowo sektorem o rosnącej innowacyjności. W Królestwie Niderlandów pod koniec ubiegłego wieku zwiększyła się drastycznie ilość odpadów – składowiska okazały się niewystarczające, a miejsca powstania nowych ograniczone. Spalarnie śmieci musiały zostać zamknięte z powodu ograniczeń technicznych i zanieczyszczenia powietrza (dioksyny). Poziom segregowania odpadów przy ich gromadzeniu był niski. W tej sytuacji został wprowadzony krajowy program gromadzenia i kompostowania oddzielnie zbieranych organicznych odpadów z gospodarstw domowych. Działania związane z doskonaleniem praktyk w dziedzinie gospodarki odpadami zaowocowały zmniejszeniem liczby składowisk odpadów, budo-

wą nowoczesnych zakładów odzyskiwania energii z odpadów (ok. 7 milionów rocznie), zwiększeniem kosztów zarządzania odpadami do około 250 euro na gospodarstwo rocznie.

Zadania gmin

Gminy w Holandii mają obowiązek zajmowania się odpadami z gospodarstw domowych, czyli wywozem odpadów resztkowych co tydzień, od drzwi do drzwi, odpadów przeznaczonych do recyklingu (papier, szkło, plastik), drobnych odpadów niebezpiecznych, wywozem i punktami dla wielkogabarytowych odpadów, a także kontraktowaniem odpadów resztkowych i organicznych do zakładów przetwarzania, komunikacją, egzekwowaniem czy zwalczaniem zaśmiecenia. Organizują to poprzez własne służby komunalne (konieczny benchmark), umowę z partnerem prywatnym lub państwowym (procedura zamówień publicznych, określone standardy i normy) lub wspólnie z innymi gminami (związki). Każda gmina musi wyznaczyć miejsce, gdzie mieszkańcy mogą przynosić i sortować swoje odpady – miejsce zbiórki odpadów. Bardzo ważne jest zaangażowanie społeczeństwa, podnoszenie świadomości poprzez komunikację i edukację, a także egzekwowanie prawa (śledzenie i monitorowanie odpadów).

Gminy muszą sfinansować wszelkie koszty z podatku za odpady, a różnicowanie opłat jest dozwolone pod warunkiem braku wpływu na gminny system opodatkowania. W Holandii jest 7,4 milionów gospodarstw domowych, z czego od 95% jest pobierany podatek. Gminy starają się odzyskać 100% wszystkich kosztów generowanych przez system zarządzania odpadami (obecnie pokrycie kosztów jest na poziomie 97%). Średnia opłata za śmieci na osobę na rok wynosi 100 euro. Całkowity koszt gminnego systemu gospodarki odpadami to 1,8 mld euro.

Doświadczenia do wykorzystania

W Holandii PPP nie jest bardzo popularne. W tym kraju funkcjonują następujące instalacje: 12 spalarni (65% znajduje się w rękach podmiotów publicznych), 22 składowiska (86% udziałowców publicznych), 22 kompostownie (75% udziałowców publicznych).

Firmy holenderskie mają wielkie doświadczenie dotyczące ekstrakcji gazu ze składowisk i wysypisk odpadów, kompostowania czy procesu rozkładu beztlenowego. Organiczny materiał może być rozkładany w systemie zamkniętym i wykorzystywany do generacji energii elektrycznej bądź zamieniany na ciekły lub sprężony gaz ziemny (LNG/CNG). Obecnie w Holandii w centrach dużych miastach zastąpiono kontenery naziemne kontenerami podziemnymi, do których mieszkańcy mogą składać odpady resztkowe przeznaczone do recyklingu.

Kluczowym warunkiem wstępnym dla inwestycji w obszarze gospodarki odpadami jest ciągłość (zapewnienie środków na budowę i jej kontynuowanie). Istotnymi barierami utrudniającymi osiągnięcie większej prewencji oraz skali recyklingu są tanie alternatywy. W aspekcie redukcji kosztów znaczenie ma ekonomia skali. Współpracujące ze sobą gminy dysponują infrastrukturą do przetwarzania odpadów. Masa krytyczna odpadów zmniejsza znacząco koszty budowy infrastruktury.

Na podstawie wystąpienia ekspertów w trakcie Niderlandzkiego Seminarium „Gospodarka odpadami w praktyce”, które odbyło się 22 listopada 2011 r. w Poznaniu w ramach Międzynarodowego Kongresu Ochrony Środowiska Envicon.

JOANNA PRONIEWICZ

Holenderska polityka w dziedzinie gospodarki odpadami obejmuje pięć ważnych elementów:

- 1) kolejność preferencji zarządzania odpadami (unikanie i ograniczanie tworzenia odpadów, odzyskiwanie surowców z odpadów, wytwarzanie energii – Drabina Lansinka),
- 2) rygorystyczne standardy w obszarze przetwarzania odpadów (np. dotyczące jakości powietrza w procesie spalania, ochrony gleby, jakości w odniesieniu do biomasy),
- 3) planowanie na szczeblu krajowym (bliska współpraca między trzema szczeblami rządów – gminnym, regionalnym i krajowym),
- 4) odpowiedzialność producenta (gospodarka produktami wyeksploatowanymi – EOL, legislacja lub dobrowolne zobowiązania),
- 5) wykorzystanie zróżnicowanych instrumentów ekonomicznych w celu stymulacji prewencji i recyklingu (np. podatek za składowanie odpadów palnych – 107 euro za tonę, systemy opłat uzależnione od ilości odpadów).

60 lat Czechowic-Dziedzic

Nowy wizerunek miasta

„Gmina Czechowice-Dziedzice przyjazna swoim mieszkańcom – podnosząca jakość życia poprzez rozwój miejscowego przemysłu i przedsiębiorczości, realizowany w zgodzie ze środowiskiem naturalnym oraz poprzez poprawę standardu i dostępności szeroko rozumianych usług dla jej mieszkańców” – tak brzmi misja rozwoju miasta Czechowice-Dziedzice.

Cel ten został określony w strategii rozwoju Gminy Czechowice-Dziedzice. Za obszary szczególnie istotne dla rozwoju gminy uznano w strategii jakość życia, rozwój przyjaznego środowiska przemysłu oraz małej i średniej przedsiębiorczości, stworzenie centrum logistycznego.

Władze miasta postanowiły zmienić wizerunek miasta – z kojarzonego powszechnie ośrodka przemysłu ciężkiego na miłe, dogodne do zamieszkania, średniej wielkości miasto. Kolejnym celem było zrównoważenie sytuacji na rynku pracy, a więc stworzenie szansy realizacji zawodowej dla mieszkańców. W strategii zapisano także konieczność zapewnienia pełnej dostępności do bogatej i zróżnicowanej oferty zagospodarowania wolnego czasu w Czechowicach-Dziedzicach, a także dbałość o rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, który jest źródłem bogacenia się społeczności gminy. Postanowiono ponadto podjąć działania w celu podniesienia rangi gminy na tle regionu.

Ostatnie lata w Czechowicach-Dziedzicach, podobnie jak w wielu polskich miastach, upły-

Basen MOSiR w Czechowicach-Dziedzicach. Fot. Archiwum UM

nęły na realizacji wielu ważnych dla miasta inwestycji. Na większość z nich miasto pozyskało środki zewnętrzne.

Rok temu oddano do użytku wybudowany przy dużym udziale takich właśnie środków otwarty kompleks rekreacyjno-sportowy w Bronowie. Obok placu zabaw dla dzieci i boisk sportowych powstał tam duży plac, który służy głównie do organizowania festynów i imprez

Jak rodziło się miasto

Na obszarze dzisiejszego miasta istniały przed wiekami trzy wsie: Czechowice, Dziedzice i Żebracz. Pojawiają się one w źródłach historycznych już w XIV wieku.

Do 1940 roku istniały samodzielne gminy Czechowice i Dziedzice, które wkrótce połączono w jedną jednostkę organizacyjną. Prawa miejskie nadano połączonym gminom 14 grudnia 1950 r. na mocy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów (przepisy weszły w życie 1 stycznia 1951 r.). W wyniku starań tutejszych mieszkańców Prezes Rady Ministrów rozporządzeniem z 13 listopada 1958 r. dołączył drugi człon „Dziedzice” do wcześniejszej nazwy miasta Czechowice.

18 listopada 2011 r. w Miejskim Domu Kultury odbył się koncert z okazji 60-lecia nadania Czechowicom-Dziedzicom praw miejskich. W uroczystości poprzedzającej to wydarzenie wzięli udział dotychczasowi burmistrzowie miasta, przewodniczący Rady Miasta, a także przedstawiciele miast zaprzyjaźnionych z Czechowicami-Dziedzicami.

społeczno-kulturalnych. Ze środków budżetu państwa powstał kompleks boisk sportowych w ramach programu „Moje boisko – Orlik 2012”. Pod koniec 2010 r. z kolei oddano do użytku salę gimnastyczną przy szkole podstawowej w Ligocie, której całkowity koszt wyniósł ponad 2 mln 400 tys. zł, a dwa lata wcześniej ukończono budowę krytego basenu. Całkowity koszt tej inwestycji to prawie 13 mln zł. Z końcem 2011 r. zakończono rekultywację składowiska odpadów.

W ubiegłym roku miasto zakończyło też realizację wartego ponad 6 mln zł projektu „Nowoczesna komunikacja w Czechowicach-Dziedzicach – zakup autobusów oraz wdrożenie systemu zarządzania flotą”. Był to trzyletni projekt, a jego efektem jest sześć nowoczesnych autobusów jeżdżących po terenie miasta i gminy. Są to niskopodłogowe pojazdy, w całości monitorowane, wyposażone w dodatkowe zewnętrzne doświetlenie drzwi pasażerskich. Kabiny kierowców są klimatyzowane, a kokpity dostosowane do aktualnych standardów UE. Autobusy mają usprawnienia dla osób niepełnosprawnych. W ramach projektu wdrożono także System Zarządzania Flotą, który obejmuje system monitoringu wizyjnego autobusów, system lokalizacyjny autobusów, udostępnianie informacji poprzez Elektroniczną Informację Pasażerską, interfejs SMS do udostępniania informacji pasażerskiej oraz automaty biletowe i elektroniczne tablice informacyjne.

**Materiały przygotowała
EWA PARCHIMOWICZ**

Będzie nowa kanalizacja

Pod koniec 2011 r. samorząd Czechowic-Dziedzic przystąpił do przygotowań do realizacji wartego 260 mln zł projektu budowy kanalizacji.

W wyniku jego realizacji w ciągu trzech najbliższych lat w gminie ma przybyć 121,3 km sieci kanalizacyjnej i 32 przepompowni oraz 7,4 km sieci wodociągowej. Realizacja inwestycji umożliwi przyłączenie 11 248 osób – nowych odbiorców usług – na terenie gminy do nowej sieci kanalizacyjnej.

10 listopada ub.r. przedstawiciele Przedsiębiorstwa Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. w Czechowicach-Dziedzicach podpisali umowę pożyczki z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na budowę gminnej kanalizacji. Pożyczka z NFOŚiGW została zaciągnięta na sfinansowanie wkładu unijnego do projektu „Regulacja gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Czechowice-Dziedzice”, który będzie wynosił 115 mln 829 tys. 614 złotych. Pożyczka ta zostanie spłacona właśnie środkami z dotacji UE (z Funduszu Spójności).

Umowa umożliwiła jeszcze w końcówce 2011 r. ogłoszenie przetargu na wybór inżyniera kontraktu oraz pierwszych przetargów na realizację dwóch etapów projektu kanalizacyjnego, tj. „Czechowice-Centrum” oraz „Zabrzeg”.

Zgodnie z projektem, skanalizowane zostaną tereny centrum miasta, Grabowic i Kolonii, Czechowic Dolnych i Południowych, Zabrzega i części Ligoty. Oprócz kanalizacji, na terenie Miliardowic, Zabrzega i Burzeju będą budowane nowe wodociągi, przebudowana i dostosowana zgodnie z wymogami UE do przyjęcia większej ilości ścieków zostanie czechowicka oczyszczalnia. Termin zakończenia realizacji projektu to 31 grudnia 2015 r.

Publiczno-społeczne partnerstwo

Wspólnie dla Miasta

Dąbrowa Górnicza to jedno z 26 miast uczestniczących w pracach Grupy Wymiany Doświadczeń gromadzącej reprezentacje miast. Grupa działa w ramach projektu „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych – wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”.

W mieście od 2007 roku funkcjonuje program „Wspólnie dla Miasta”. Jego efektem było powołanie do życia Dąbrowskiego Forum Organizacji Pozarządowych (DFOP), Rady Pożytku Publicznego Miasta Dąbrowa Górnicza (RPPMDG) i Biura Organizacji Pozarządowych (BOP) wraz z Inkubatorem Społecznej Przedsiębiorczości (ISP). Wprowadzenie w życie tak zorganizowanego systemu współpracy było możliwe dzięki przyjęciu przez Radę Miejską w grudniu 2007 roku: **Programu Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Dąbrowie Górniczej w latach 2008–2013** i jego konsekwentnej realizacji w następnych latach.

Owocem tych działań jest uznanie organizacji pozarządowych za partnera, bez którego niemożliwe jest osiągnięcie wizji rozwoju miasta wynikającej ze „Strategii Rozwoju Miasta: Dąbrowa Górnicza 2020”.

Budowa fundamentów

Bardzo ważnym fundamentem dąbrowskiego partnerstwa publiczno-społecznego stała się inicjatywa Stowarzyszenia Zielone Zagłębie, które otrzymało dotację w ramach FIO 2007 m.in. na wypracowanie programu. Na zaproszenie Stowarzyszenia do współpracy przy projekcie pozytywnie odpowiedział prezydent Dąbrowy Górniczej, wyrażając gotowość podjęcia się wspólnie budowy systemu współpracy i deklarując udostępnienie

sal na spotkania NGO oraz zaplecza biurowego. Bardzo ważnym aspektem realizacji projektu stał się fakt trwania pracy nad „Strategią Rozwoju Miasta: Dąbrowa Górnicza 2020”. Powstanie takiego dokumentu nie mogło się udać bez organizacji pozarządowych, a realizacja projektu Stowarzyszenia Zielone Zagłębie dawała nadzieję na duże zaangażowanie organizacji w budowę tego strategicznego dokumentu. W efekcie w strategii znalazł się priorytet pn.: „Integracja Wspólnot Lokalnych” mówiący m.in. o stworzeniu warunków dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, budowy narzędzi wspierających trzeci sektor i promocji ekonomii społecznej.

Jak działa ten system

Główny cel programu to *doprowadzenie do zaangażowania mieszkańców Dąbrowy Górniczej w rozwój swojej wspólnoty lokalnej poprzez stworzenie odpowiedniego środowiska (otoczenia) dla aktywności obywatelskiej i rozwoju III sektora (organizacji pozarządowych).*

Doprowadzić ma do tego ściśle współdziałanie ze sobą czterech instytucji: Dąbrowskiego Forum Organizacji Pozarządowych, Rady Pożytku Publicznego Miasta Dąbrowa Górnicza, Biura Organizacji Pozarządowych Urzędu Miejskiego oraz Inkubatora Społecznej Przedsiębiorczości.

1 stycznia 2008 r. w strukturę Urzędu Miejskiego wprowadzono komórkę organizacyjną podległą Sekretarzowi Miasta pn.: Biuro Organizacji Pozarządowych (BOP). Komórka składała się

z dwóch pracowników w tym kierownika BOP pełniącego obowiązki pełnomocnika prezydenta ds. współpracy i dysponowała budżetem w wysokości 30 tys. zł. Wcześniej pracownicy BOP, w fazie przygotowań programu, podlegali pod Wydział Strategii, Promocji Kultury i Sportu. Umieszczenie BOP w pionie sekretarza miasta pozwoliło spojrzeć na problem współpracy przez pryzmat wszystkich komórek i jednostek organizacyjnych UM, nie ograniczając się np. do sportu i kultury. BOP szybko stał się miejscem, do którego trafiali zarówno przedstawiciele organizacji pozarządowych, jak i urzędnicy. Pierwsze efekty działań BOP to wygrany konkurs w ramach „Upowszechniania ekonomii społecznej w Polsce na podstawie doświadczeń PIW EQUAL”. Prawie 100 tys. zł pozwoliło na wyposażenie BOP oraz przeprowadzenie pierwszego cyklu szkoleń i doradztwa dla NGO. Realizacja projektu była możliwa dzięki nawiązaniu współpracy ze Stowarzyszeniem Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST oraz Stowarzyszeniem Współpracy Regionalnej z Chorzowa.

Powołanie BOP pozwoliło również na rozwój współpracy ponadlokalnej, bądź to z organizacjami pozarządowymi, bądź to z innymi samorządami. Dzięki temu udało się doprowadzić do lokalizacji na terenie Dąbrowy Górniczej Inkubatora Trzeciego Sektora, który powstał w ramach szerokiego partnerstwa pn. „Osiemnastka w sieci”. Projekt był finansowany z działania 5.4.2 PO KL i realizowany przez CRIS z Rybnika wraz z SWR z Chorzowa i KaFOS z Katowic. Za prowadzenie Inkubatora w Dąbrowie Górniczej odpowiadało Stowarzyszenie Zielone Zagłębie, a w ramach Partnerstwa: „Wspólnie dla Miasta” miasto udostępniło bezpłatnie pomieszczenia w budynku Muzeum Miejskiego „Sztęgarka”. To był kluczowy moment dla działania BOP, bowiem część szkoleniową oraz doradczą przejął Inkubator ściśle współpracujący z BOP. Ten podział działań pozostał

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

do dziś i na pewno w znaczący sposób przyczynił się do polepszenia jakości usług, a jednocześnie ich rozwoju. BOP może obecnie kłaść większy nacisk np. na przygotowania Roczego Programu Współpracy i organizację tzw. konsultacji branżowych.

W maju 2010 roku na bazie Inkubatora Trzeciego Sektora powstał Inkubator Społecznej Przedsiębiorczości. Wcześniejszy Inkubator zakończył swoje działania w ramach projektu wraz z końcem 2009 roku. Stowarzyszenie Zielone Zagłębie na podstawie odrębnej umowy i w ramach Partnerstwa: „Wspólnie dla Miasta” przekazało BOP sprzęt oraz wyposażenie po to, by działalność Inkubatora była kontynuowana. Wspólny projekt wypracowany przez miasta Gliwice, Żory, Jastrzębie-Zdrój, Tychy, Katowice i Dąbrowę Górniczą pozwala na jego finansowanie do kwietnia 2012 roku. Pracownicy Inkubatora stali się pracownikami BOP powiększając jego stan etatowy do pięciu osób i zwiększając budżet tej instytucji.

Co wiadomo po trzech latach

Po trzech latach od rozpoczęcia realizacji Programu dąbrowski system współpracy ugruntował się. Można było w praktyce sprawdzić, jak funkcjonują jego główne podmioty. Wiadomo na pewno, iż nie wszystkie organizacje współpracują z Biurem czy korzystają z usług Inkubatora. Podobnie jest w przypadku Dąbrowskiego Forum Organizacji Pozarządowych, które w wyniku wewnętrznej dyskusji określiło, jako jeden z podstawowych problemów do rozwiązania, opracowanie strategii członkowskiej.

Z punktu widzenia samego DFOP udało się zintegrować środowisko wokół wspólnych problemów dotyczących dąbrowskiego sektora. Powstał prawdziwy kapitał społeczny oparty na działaczach pozarządowych gotowych pracować na rzecz wspólnoty. Delegowanie swojej reprezentacji do powołanej w 2008 roku Rady Pożytku Publicznego Miasta Dąbrowa Górnicza i ich udział w komisjach konkursowych, pozwoliły

w znaczący sposób wpłynąć na zmiany choćby w systemie zlecania zadań, porządkując go i wprowadzając o wiele bardziej przejrzyste zasady udzielania dotacji czy rozstrzygania konkursów, w których Urząd rokrocznie zleca ponad 3 mln zł. Dodatkowo zainspirowano system konsultowania i określania obszarów i zadań w znacząco szerszej formule niż zwyczajna publikacja projektu, opierając się na branżowych dyskusjach wokół priorytetów zaproponowanych przez Urząd Miejski. Poszukiwanie miejsca dla Rady Pożytku jako platformy dyskusji dla przedstawicieli władzy wykonawczej, Rady Miejskiej i DFOP, stanowiącej organ opiniodawczo-doradczy prezydenta miasta jest ciągle zadaniem trudnym, bo wymagającym zmiany sposobu myślenia wszystkich partnerów o zarządzaniu sferą pożytku publicznego i relacjach JST – NGO.

Mieszkańcy najważniejsi

Głównym odbiorcą działań Programu Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego w Dąbrowie Górniczej są mieszkańcy miasta jako społeczność lokalna. Jako jeden z elementów priorytetowych w realizacji wizji rozwoju miasta, uznano rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Fakt ten przełożył się na wprowadzenie takiej problematyki jak aktywność społeczna mieszkańców, wolontariat, współpraca z trzecim sektorem czy rozwój ekonomii społecznej do obszarów czy dziedzin działalności samorządu terytorialnego. Ta tematyka stała się niezwykle popularna w środowisku lokalnym i to zarówno tym obywatelskim, jak i politycznym.

Cenne rady

Pracownicy dąbrowskiego samorządu podkreślają, że system współpracy nie może opierać się tylko na środkach zewnętrznych np. unijnych. Ponieważ większość przedsięwzięć wymaga działań długofalowych, dotacja w ramach projektu może tylko zapoczątkować i zainicjować jakieś działanie, a następnie, jeśli się sprawdzi, należałoby przejść na finansowanie z budżetu miasta.

Warto pamiętać o możliwości zaangażowania rzeczowego, np. do funkcjonowania forum NGO wystarczy użyć salę i wyznaczyć pracowników, którzy będą spełniali rolę sekretariatu forum. W podobny sposób można wykorzystać Biura Rady Miejskiej.

Uczestnicy dąbrowskich działań radzą, by duży nacisk położyć na promocję pojęć *trzeci sektor*, *ekonomia społeczna*, *relacje międzysektorowe* – wśród mieszkańców, działaczy NGO, a przede wszystkim pracowników administracji.

Działania na kolejny rok

Pod koniec ubiegłego roku Rada Miejska Dąbrowy Górniczej przyjęła uchwałę zatwierdzającą Program Współpracy Gminy Dąbrowa Górnicza ze stowarzyszeniami, fundacjami i innymi podmiotami działalności pożytku publicznego na 2012 rok. Już na początku grudnia ogłoszone zostały pierwsze konkursy na dotacje (łączna kwota przeznaczona na dotacje to ok. 3,8 mln zł.). Prace nad programem oraz jego konsultacje trwały 3 miesiące.

Program zakłada m.in. dalsze funkcjonowanie Inkubatora Społecznej Przedsiębiorczości, kontynuowanie prac Rady Działalności Pożytku Publicznego jako ciała opiniodawczo-doradczego Prezydenta Miasta. Biuro Organizacji Pozarządowych nadal ma wspierać organizacyjnie Dąbrowskie Forum Organizacji Pozarządowych.

NGO mogą liczyć na możliwość zwalniania z opłat czynszowych i udzielania patronatów przez prezydenta miasta. Wśród form współpracy znalazły się również: prowadzenie Portalu Dąbrowskich Organizacji Pozarządowych – www.ngo.dabrowa-gornicza.pl, możliwość realizacji zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej czy konsultowanie projektów prawa miejscowego i normatywnego, powoływanie wspólnych zespołów doradczych, promocja ekonomii społecznej, wolontariatu i działań sektora obywatelskiego.

(EPE)

XXXIII Zgromadzenie Ogólne Związku Miast Polskich

8–9 marca 2012 roku

Karpacz, Hotel „Gołębiowski”, ul. Karkonoska 14

W programie m.in.:

- Sprawozdanie Zarządu z działalności Związku w 2011 roku
- Sprawozdanie z wykonania budżetu i przedstawienie bilansu Związku za rok 2011
- Wybory uzupełniające do Zarządu ZMP (1 vacat)
- Przedstawienie projektu programu działań Związku na rok 2012

TARGI w 2012 ROKU

styczeń	
24–27 stycznia, Poznań	BUDMA - Międzynarodowe Targi Budownictwa Centrum Budownictwa Sportowego www.mtp.pl
Luty	
22–26 lutego, Monachium	f.re.e 2012 Międzynarodowe Targi Turystyki i Wypoczynku www.targiwmonachium.pl www.free-muenchen.de
marzec	
6–9 marca, Cannes	MIPIM The International Property Market www.mipim.com
7–11 marca, Berlin	ITB Berlin Międzynarodowe Targi Turystyczne www.messe-berlin.de
maj	
maj, Madryt	SIMA 14, Targi Nieruchomości www.simaexpo.com ; wexpol@wexpol.com.pl
7–11 maja, Monachium	IFAT ENTSORGA 2012 Międzynarodowe Targi Ochrony Środowiska – Woda, Ścieki, Odpady, Recykling www.targiwmonachium.pl www.ifat.de
czerwiec	
5–7 czerwca, Amsterdam	PROVADA Real Estate Meeting Point www.provada.nl
październik	
2–4 października, Dubai	CITYSCAPE 2012 Dubai International Convention and Exhibition Centre www.cityscape.ae
8–10 października, Monachium	EXPO REAL 2012, 15. Międzynarodowe Targi Nieruchomości Inwestycyjnych www.targiwmonachium.pl ; www.exporeal.de
24–27 października, Poznań	TOUR – SALON Targi Regionów i Produktów Turystycznych www.mtp.pl ; www.tour-salon.pl
październik, Barcelona	BARCELONA MEETING POINT International Real Estate Show & Symposium www.bmps.com
listopad	
20–23 listopada, Poznań	POLEKO Międzynarodowe Targi Ekologiczne www.mtp.pl
20–23 listopada, Poznań	KOMTECHNIKA Międzynarodowe Targi Techniki Komunalnej www.mtp.pl
20–23 listopada, Poznań	INVESTFIELD Salon Nieruchomości i Inwestycji www.mtp.pl
20–23 listopada, Poznań	GMINA Targi Produktów i Usług dla Samorządów Lokalnych www.mtp.pl

Wkładka „Samorząd Miejski” – stały dodatek do „Gazety Samorządu i Administracji”.
Wydawca – Związek Miast Polskich; ul. Robocza 46 a, 61–517 Poznań. Wkładkę redaguje zespół w składzie: Ewa Parchimowicz – red. nac., Joanna Proniewicz, Hanna Hendrysiak.
Adres redakcji: ul. Robocza 46a, 61–517 Poznań, tel. (61) 63 350 54, fax (61) 63 350 60,
www.miesta-polskie.pl/sm.html, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl.
Druk: Pracownia Wydawniczo-Poligraficzna TED

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse